

Skolledarens guide till digitalare undervisning

7 punkter som hjälper dig att lyckas

- 1. Skolans digitala vision**
- 2. Skolans digitala ekosystem**
- 3. Vad säger forskningen?**
- 4. Att få alla med på tåget**
- 5. Skolledaren som förebild**
- 6. Omvärldsbevakning**
- 7. Skolledarens digitala checklista**

Digitalare
undervisning

med Natur & Kultur och Digilär

D

Vi storsatsar tillsammans!

Digilär är nu en del av Natur & Kultur och tillsammans satsar vi stort på digitala läromedel som stöttar lärarna och eleverna i undervisningen. Vi tillhandahåller även tekniska lösningar och support som gör det enkelt för din skola att ta del av kvalitetssäkrat innehåll. Vi vill att ni ska lyckas med er digitala satsning! Hör av dig så hjälper vi dig.

D**DIGILÄR**

en del av

**NATUR
&
KULTUR**

Mer information hittar ni på
digilar.se och nok.se

Välkommen!

Vi vill stötta dig som är skolledare i din digitala satsning. Därför har vi, i samarbete med läraren, författaren och digitala experten Frida Monsén, tagit fram denna guide. Vänd blad och få inspiration till er fortsatta digitala resa!

Innehåll

1. Skolans digitala vision

- Hantera
- Skapa
- Dela
- Förstå

2. Skolans digitala ekosystem

- Pedagogik
- Teknik
- Administration
- Kommunikation

3. Vad säger forskningen?

- Om ledarskap
- Om undervisning

4. Att få alla med på tåget

- Nulägesanalys
- Börja med att fråga »varför«
- Gör alla delaktiga
- Handledning inom organisationen
- Vilka beteenden behöver stärkas eller förändras?
- Kvalitetssäkring

5. Skolledaren som förebild

- Forskning och omvärldsspaning
- Kreativa & effektiva möten
- Formativ feedback
- Visuella presentationer

6. Omvärldsbevakning

- Twitter
- Facebook
- YouTube

7. Skolledarens digitala checklista

- Håll koll på!

Inledning

Digitalisering, demokrati och likvärdighet

Digitalisering i skolan är viktigt, och i grunden en fråga om demokrati och likvärdighet. För om inte skolan erbjuder eleverna möjlighet att utveckla sin digitala kompetens, vem ska då göra det? Alla unga behöver få rätt förutsättningar för att kunna delta i det digitala samhällslivet.

Jag har ägnat de senaste 10 åren åt att utforska, testa och utvärdera digitaliseringens möjligheter och utmaningar, både i min egen och andras undervisning. Gensvaret från elever har varit stort men jag har också stött på motstånd, gjort misstag och behövt omvärdera det jag gör för att sedan försöka igen och hitta bättre lösningar. Något jag däremot aldrig har gjort är att ge upp. Trots lösenord som glöms bort, avtal som inte finns, datorer som går sönder och WiFi som inte håller måttet, har det alltid varit värt att fortsätta framåt.

I dag är läget annorlunda än för 10 år sedan. Vi har precis fått våra kursplaner kopplade till digital kompetens. De gäller från den 1 juli 2018 och regeringen har också lagt fram en nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet (2017). Jag hoppas att dessa förändringar leder till många samarbeten mellan skolor där man delar med sig och sprider goda exempel.

För att lyckas med skolans digitalisering krävs även ett starkt ledarskap som är förankrat i en tydlig digital vision. Det är också viktigt att ta del av och använda forskningsrön och beprövad erfarenhet.

I den här foldern delar jag med mig av mina samlade erfarenheter kring strategiskt och digitalt utvecklingsarbete.

Hoppas att ni finner inspiration för ert digitaliseringsarbete!

Hälsningar

Frída Monsén

Vision

1 Skolans digitala vision

En digital vision ska grunda sig på digitala processer som kan underlätta och integreras i den pedagogiska verksamheten. Här ingår elevernas och lärarnas digitala kompetens, och skolans uppdrag att fostra demokratiska och ansvarstagande medborgare. Detta kan delas in i fyra områden: **hantera, skapa, dela** och **förstå**.

Hantera

Hantera innebär att kunna söka, granska och använda information från nätet på ett bra sätt. Eleverna ska lära sig att använda internet som en trygg och säker kunskapskälla samt kunna fördjupa och integrera olika källor i sin kunskapsprocess. Det innebär också att kunna hantera tiden och må bra i en digital arbetsmiljö som gör oss tillgängliga dygnet runt.

Skapa

Skapa innebär att kunna använda digitala verktyg och processer för att uttrycka sig, lösa problem och presentera innehåll och liknande. Digitalt skapande fungerar bra i ett elevaktivt arbetssätt och hjälper till att processa och fördjupa teoretiska kunskaper.

Dela

Dela innebär att ha kunskap om etik och förhållningssätt på nätet samt de regler som finns om delning av egna och andras resurser. Att vara medveten om både skrivna regler och etiska förhållningssätt gör oss bättre rustade att delta i samhällslivet på nätet.

Förstå

Vi behöver förstå hur digitaliseringen, kod och algoritmer påverkar oss i vardagen. Om vi till exempel ser sambanden mellan våra aktiviteter

på nätet och hur algoritmer styr sökresultaten därefter, blir vi inte lika lätt påverkade av reklam och andra budskap. Vi behöver också kunna dra egna slutsatser kring hur digitaliseringen påverkar arbetsmarknaden i framtiden för att kunna göra bra aktiva val.

Exempel

Så här kan områdena **hantera, skapa, dela** och **förstå** formuleras för att sedan integreras i en digital vision:

»Digitala resurser och källor är en självklar och naturlig del i våra elevers kunskapsprocess. Våra elever har goda strategier för att söka, hantera och fördjupa innehåll kopplat till information de hittar på nätet vilket lägger grunden för ett livslångt lärande.«

»Vi vill att arbetet med digitala verktyg ska leda till ett lustfyllt lärande där alla elever får utvecklas till sin unika särart med möjlighet att använda sin kreativitet och lösa problem med hjälp av digital teknik.«

»Våra elever får genom kontinuerliga diskussioner kring etik och förhållningssätt på nätet möjlighet att utvecklas till digitalt kompetenta medborgare som deltar i samtalet på sociala medier med respekt för allas olika värderingar och lika värde.«

Digitalt ekosystem

Skolans digitala ekosystem

När en skola ska digitaliseras finns det flera viktiga processer att ta hänsyn till, utöver den pedagogiska verksamheten. Även om flera av dessa är huvudmannens ansvar, behöver du som skolledare förstå det digitala ekosystemet. Det blir annars svårt att ställa krav på huvudman och leverantörer kring de tjänster och produkter som just er skola behöver. Det digitala ekosystemet kan delas in i fyra övergripande områden: **pedagogik, teknik och support, administration** samt **kommunikation**.

Pedagogik

De pedagogiska processerna ska naturligtvis stå i centrum när en skola digitaliseras. Men hur får man till formativ bedömning och elevrespons på ett bra sätt? Vilka digitala arbetssätt kan användas och hur ska lärmiljön konstrueras? Här är några idéer och lösningar.

Formativ bedömning, kamratrespons och delning

En bra bas i det pedagogiska arbetet är en molntjänst där lärare och elever kan dela dokument med varandra t.ex. Google for Education eller Office 365. Här kan man följa en pågående skrivprocess och göra kommentarer direkt i dokumentet. Den här typen av plattformar gör det också enkel för lärare att samarbeta, dela med sig av material och redigera varandras dokument.

Digitala arbetssätt

Man bör fundera på vilka digitala arbetssätt skolans elever ska ha möjlighet att utföra och varför? Läroplanens tillägg kring digital kompetens lyfter bland annat fram att eleverna ska få möjlighet att skapa och lösa problem med hjälp av digitala verktyg.

Digitala arbetssätt

- Att spela in och redigera film
 - Programmering
- Digital slöjd (Makerspace)
 - Digital bildbehandling
- Digital färdighetsträning i matematik
- Digital musikproduktion

Ledarskap i klassrummet

Digitaliseringen utmanar den traditionella lärarrollen. Fundera på hur kan ni stärka och lyfta lärarens roll i klassrummet och skapa den struktur som behövs för att lyckas med förändringsprocessen. Till exempel kan en gemensam lektionsstruktur med tydliga regler kring användandet av de digitala verktygen underlätta både för lärare och elever.

När alla känner sig trygga med strukturen kan diskussionen kring ledarskap vidgas till att också handla om självledarskap. Hur kan vi motivera eleverna att göra bra val som gynnar deras lärande? Exempel på bra val är att undvika digitala distraktioner och istället fokusera på en uppgift eller att anstränga sig för att bidra positivt i ett grupparbete. Här kan spelifiering av klassrummet vara en intressant metod att testa, se till exempel blijktakten.se.

Lär miljö

Hur ser den perfekta miljön ut för olika typer av aktiviteter? Hur är skolans lokaler utformade? Finns det goda möjligheter att genomföra lektioner som bygger på digitalt skapande och samarbete? Fundera på hur era rumsliga resurser kan användas på bästa sätt. Men tänk på att spännande lärmiljöer också kan finnas utanför skolans väggar.

Innehåll

Fundera på hur skolans elever och lärare ska få tillgång till digitalt innehåll. Några exempel är:

- Digitalt bibliotek med tillgång till både skönlitteratur och facklitteratur.
- Digitala förlagsproducerade läromedel.
- Öppna resurser på nätet, t.ex. Wikipedia och YouTube.
- Appar med möjlighet till färdighetsträning i t.ex. språk eller matematik.
- Tjänster som samordnar olika digitala resurser.

Särskilt stöd

Undersök vilken typ av särskilt stöd som det digitala innehållet bör erbjuda, exempelvis:

- Möjligheten att få texter upplästa
- Stöd av bild och ljud
- Stavningsprogram
- Röststyrning
- Nivåanpassning genom adaptivt stöd

Att välja digitala läromedel och tjänster

Det finns en uppsjö av digitala läromedel och tjänster, och det är inte alltid lätt att se vad som passar den egna skolans behov. Fundera på dessa frågor innan ni fattar beslut:

- Vilka fördelar ger det digitala läromedlet, som inte går att få analogt?
- Finns det några nackdelar med att ha läromedlet digitalt?
- Ska det digitala läromedlet ersätta det analoga eller fungera som ett komplement?
- Går det att integrera läromedlet med andra system på skolan?
- Finns det stöd för kollegialt lärande?
- Kan det avlasta lärare administrativt genom självriktade uppgifter eller elevöversikter?
- Finns »Learning analytics« för att möta elevens kunskapsnivå?
- Ger läromedlet pedagogiskt stöd i form av genomtänkta metoder och uppgifter kopplade till digital kompetens?

Några lärare kanske vill fungera som testpiloter som prövar nya produkter och tjänster för skolans räkning? Ofta finns möjlighet till en gratis provperiod innan ni bestämmer er för att köpa produkten.

Teknik och support

När en skola ska digitaliseras är nätverkets kapacitet avgörande. I dag har de flesta elever och personal, minst två enheter som ska rymmas på nätverket. Inget är mer förödande för lusten att digitalisera sin undervisning än att ständigt bli utkastad från nätet.

Det är också viktigt att utrustningen fungerar som den ska. Satsa därför på kvalitet och tillgänglig support för era lärare. Stress och teknikstrul kostar pengar. Ett tips är att redan från början inrätta en specifik tjänst som tar hand om tekniken när den inte fungerar. Det lönar sig i längden.

Val av enheter och verktyg

När det handlar om valet av enheter och verktyg finns det flera frågor att ta ställning till.

- Ska ni vara en 1-1-skola? (alla elever har varsin digital enhet)
- Ska eleverna ta hem sin enhet?
- Vilken kompetensutveckling ingår i avtalet?
- Vilken teknisk support har ni tillgång till?
- Har kommunen en MDM-lösning? (mobile device management)
- Hur digitalt mogna är majoriteten av era lärare?
- Vilken typ av verktyg är elever och lärare vana att arbeta med?
- Vilka program och mjukvaror är ni intresserade av att använda?
- Vad vill ni att eleverna ska kunna göra med de digitala verktygen?

Poängen är att ni ska välja ett verktyg som passar er digitala kultur- och mognadsnivå och det ni vill åstadkomma pedagogiskt. Om ni till exempel mest ska använda verktygen för att skriva, redigera text eller söka efter information så behöver ni inte ha en dyr och kraftfull dator. Om ni däremot vill ligga i framkant inom programmering och har många lärare som är intresserade av att fördjupa sig inom det området, så kan det vara ett bra val. En platta är smidigt att använda om man vill använda pedagogiska appar eller kunna filma, dokumentera och redigera filmen direkt i enheten. Att ha många plattor kan dock ge administrativa problem, om det inte finns en MDM-lösning. Väg för- och nackdelar mot varandra och matcha verktygen med skolans pedagogiska behov och digitala mognadsgrad.

Digitalt ekosystem

Administration

En skola har ofta flera administrativa system som fyller olika funktioner i den dagliga verksamheten, exempelvis närvarohantering, betyg, schemaläggning, omdömen, ekonomi och kvalitetsarbete. Vilka system som används beslutas oftast på huvudmannivå, men som skolledare behöver man ändå ha koll på följande punkter:

- Vilka funktioner ska systemet användas till? Tänk på att vissa system har samma eller liknande funktioner, undvik att det blir rörigt genom att ha tydliga direktiv om vilket system som ska användas och när.
- Hur skapar ni den bästa möjliga strukturen för de funktioner ni vill använda i ett system?

- Fungerar de olika systemen med varandra? Går det att importera och exportera information mellan systemen?
- Vilken säkerhetsnivå har de olika systemen?
- Vem är ansvarig för systemen?
- Vilka har behörighet till de olika systemen och varför?

Ta hjälp av leverantören för att få reda på olika möjligheter. Kanske finns samma system som molntjänst med fler möjligheter än när den beställdes första gången? Ställ också kravet att de olika systemen ska synka med varandra. Det ska vara enkelt att exportera och importera innehåll mellan de olika systemen. Se också över era befintliga system så att ni har den senaste versionen.

Kommunikation

Digital kommunikation kan vara knepigt, och en skola faller lätt i fällan att använda för många kommunikationsvägar. Bestäm om ni ska använda veckobrev, blogg eller skolans lärplattform när ni kommunicerar med vårdnadshavare. Det viktiga är inte vad ni väljer, utan att det finns en genomtänkt strategi för när, var och hur ni kommunicerar på olika ställen. Det är också viktigt att skilja på intern och extern kommunikation, så att dessa inte blandas i samma flöden. Här är exempel på hur olika digitala plattformar kan kombineras i kommunikativt syfte:

Facebook

Använd Facebook som ett skyltfönster där ni visar upp det bästa av verksamheten genom korta, kärnfulla inlägg, gärna med bilder som visar intressanta pedagogiska processer. Tänk att det här är en kanal som inte används av så många elever, men kanske kan locka nya lärare eller föräldrar till blivande elever. Länka till intressanta artiklar som är kopplade till sådant ni gör på skolan eller lägg ut en TED-talk med ett spännande innehåll. Fundera på vad den som följer er skola får med sig i flödet. Viktig information bör dock läggas på en plattform som alla på skolan har tillgång till.

Instagram

Ett Instagram-konto kan användas för att mer utförligt berätta om ett pedagogiskt projekt eller följa den dagliga verksamheten olika klasser. Låt gärna personalen på skolan turas om att sköta kontot så att olika perspektiv av skolans verksamhet visas upp. Men det är viktigt att ni är överens om vilken typ av innehåll ni ska posta.

Lärplattform

Se till att all obligatorisk information om läxor, prov, föräldramöten och liknande kommuniceras

på ett och samma ställe, förslagsvis på den plattform där den pedagogiska dokumentationen finns tillgänglig.

Hemsida

Hemsidan är framförallt en extern kommunikationskanal. Där passar det bra att ha information som inte förändras så snabbt, till exempel information om skolan och arbetslagen, elevhälsa, skolbibliotek, pedagogisk inriktning, kontaktuppgifter och fritidsverksamhet. Se till att sidan alltid är uppdaterad och innehåller korrekt information. Detta är antagligen den första träffen som kommer upp när någon söker på er skola. Var därför måna om att presentera innehållet på ett attraktivt sätt som speglar er skola och den verksamhet ni bedriver.

Att tänka på oavsett plattform

Målgrupp: Vem är målgruppen för plattformen? Är det befintliga elever, föräldrar och anställda eller används den för att marknadsföra skolan utåt?

Bilder: Har ni godkända fototillstånd för de barn som förekommer på era bilder? Alternativet är att använda bilder utan barn. Se till att ni själva äger bilderna eller att de är märkta med licensen Creative Commons.

Uppdateringar: Vem ska ansvara för att uppdatera innehållet?

Kanaler: Ska det vara en öppen kanal eller bara för specifikt inbjudna? Ha hellre några få kanaler som ni uppdaterar regelbundet istället för många olika där ingenting händer.

Checklista: Gör en checklista för varje plattform om vilken typ av innehåll som ska kommuniceras.

Forskning

Vad säger forskningen?

Området skola och digitalisering är inte så beforskat och det finns lite att läsa om digitaliseringens påverkan på resultat och måluppfyllelse. Just detta är ett fokusområde i regeringens nationella strategi för digitalisering av skolväsendet (2017). Något som forskare ändå är ense om är att tekniken i sig inte innebär någon positiv förändring av elevernas prestation, snarare tvärtom. Om tekniken inte används på ett genomtänkt sätt går resultaten snarare nedåt än uppåt.

Här är en sammanställning av några viktiga insikter som forskare identifierat mellan åren 2014 och 2017.

Om ledarskap

En genomtänkt digital strategi för skolan har stor betydelse för hur digitala metoder och verktyg implementeras. Ledarskapet är också avgörande eftersom skolans digitalisering i första hand är ett förändringsprojekt och inte ett teknikprojekt.

Studier visar att lärares attityder till digitaliseringen har betydelse för resultatet och att många ogillar när implementeringen sker toppstyrt, utan möjlighet att påverka.

På längre sikt handlar det om att etablera arbetssätt som gör lärare digitalt litterata, och det är inget som händer på en kompetensutvecklingsdag. Det krävs förändring av metoder och arbetssätt på daglig basis.

Om undervisning

De skolor som skurit ner på personalkostnader för att ha råd med digitala verktyg har inte fått någon positiv effekt. Forskningen betonar vikten av lärarledd undervisning, och att ensamarbete vid datorn inte höjer elevernas resultat.

Om införandet av digitala verktyg följs av en medveten och strukturerad pedagogik kan man se flera positiva effekter, framförallt inom undervisningen i matematik och språk där det finns digitala möjligheter till adaptiv och individanpassad undervisning.

Det är viktigt att inte överskatta elevernas digitala kompetens, bara för att de är duktiga på att surfa eller förstå olika appar och system. Ett medvetet arbete med digital kompetens ger eleverna bättre förutsättningar att bli goda läsare i ett digitalt landskap vilket delvis kräver andra kompetenser än analog läsning. Förutom informationshantering är det också viktigt att kunna navigera på olika sidor och förstå hur multimodala texter kan tolkas.

Digitala verktyg i sig påverkar inte elevernas motivation, men det gör lärarens förmåga att variera metoder och undervisningssätt. En kreativ och skicklig lärare har med hjälp av bra digitala verktyg en större palett för att skapa variation i undervisningen.

Undvik dessa fallgropar!

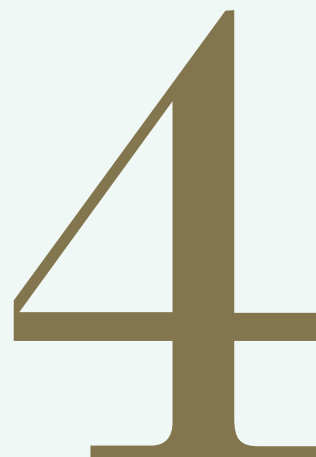
- För mycket ensamarbete vid datorn.
- Teknik som är gammal eller av dålig kvalitet leder till ökad stress och frustration.
- Ökade distraktioner i form av spel, sociala medier.
- Att överskatta elevernas digitala kompetens.
- Otydliga mål och visioner för digitaliseringen.

Referenser: Haelerman. C. Digital tools in Education. Maastrichtuniversitetet, 2017. Blomgren. J. Den svårfångade motivationen. Göteborgs universitet, 2016. Genlott. AA. och Grönlund. Å. Closing the gaps – Improving literacy and mathematics by ict-enhanced collaboration. Örebro universitet 2016. Rasmusson. M. Det digitala läsandet. Begrepp, processer och resultat. Mittuniversitetet, 2015. Tallvid. M. 1-1 i klassrummet - Analyser av en pedagogisk praktik i förändring., Göteborgs universitet, 2015. OECD Students, computers and learning. 2015. Grönlund. Å. Att förändra skolan med digital teknik. Örebro, 2014.

Att få med alla

Att få alla med på tåget

Alla gillar inte förändringar och det är inte lätt att få med all personal i skolans digitaliseringsprocess. Däremot är det lätt att börja i fel ände och utforma en perfekt digital strategi, på papperet. Börja istället med att analysera kulturen på skolan. Är lärarna bekväma med att göra misstag när de testar nya saker eller råder en kultur där man hellre tar det säkra före det osäkra? Är det naturligt att dela med sig av framgångs-sagor, eller har »Jante« ett fast grepp om lärarna? En av de viktigaste framgångsfaktorerna för digitaliseringsprocessen är att goda exempel sprids inom organisationen.

Nulägesanalys

Börja med att göra en nulägesanalys av skolan för att få en helhetsbild. Hur stor är skillnaden mellan lärarna i framkant och de som inte kommit så långt? Fundera på vilka krav som bör ställas på samtliga medarbetare och vad som kan vänta. Finns det kompetensutvecklingsinsatser som behöver planeras direkt? Glöm inte att utgå från er digitala vision och de mål ni har satt för era insatser, när ni planerar detta. Fundera vidare på vilka som är dina allierade i förändringsarbetet? Hur kan deras kompetens användas och hur uppmuntras de att fortsätta driva utvecklingen?

TIPS! SKL:s verktyg LIKA är framtaget för att ta tempen på en skolas digitalisering.

Börja med att fråga »varför«

Varför ska verksamheten förändras? Med de nya skrivningarna om digital kompetens i läroplanen har vi inte längre något val, skolan ska digitaliseras. Men digitaliseringen är ändå lättare att ta till sig om det finns en positiv känsla av mening kopplad

till förändringen. Det kan till exempel finnas kopplingar till skolans vision om »en likvärdig skola för alla barn« och »att på bästa sätt förbereda eleverna att verka och leva i ett digitaliserat samhälle«. Se också till att det digitala inte blir ett eget sidospår. Digitaliseringen bör vara en självklar del av skolans vision och kvalitetsarbete och något som samtliga på skolan förväntas delta i. Var också lyhörd för avvikande åsikter och visa att du är förberedd på problem som kan dyka upp.

Gör alla delaktiga

Att ha resurser i form av IKT-pedagoger eller IT-tekniker är positivt, men låt inte en person ta ansvar för allt som har med IT eller digital teknik att göra. Låt hellre varje yrkesroll på skolan äga och utveckla sin egen digitala kompetens. Se till att specialpedagogen blir bäst på digitala hjälpmedel för elever i behov av särskilt stöd, att skolans administratör är expert på de administrativa systemen och att den som är kommunikationsansvarig kan sociala medier. Vidare ska den pedagogiska utvecklaren med lätthet kunna applicera digitala verktyg på undervisningen och vaktmästaren bör förstå de tekniska förutsättningarna på skolan. På så sätt får fler ägarskap kring frågorna. Skolchefen har däremot helhetsansvaret för processen och äger översikten av de olika delarna.

»Culture eats strategy for breakfast« – Peter Drucker

Handledning inom organisationen

Tillfälliga kompetensutvecklingsinsatser kan vara bra och ge inspiration att komma igång, men det måste det finnas en plan för inspirationen i vardagen. En IKT-pedagog som finns tillgänglig lärarna är en bra resurs. Kanske kommunen centralt kan tillsätta en resurs som finns på skolorna olika dagar? Ett annat alternativ är ett system för kollegialt lärande där en förstelärare får uppdraget att handleda sina kollegor.

Vilka beteenden behöver stärkas eller förändras?

Många lärare vill ha stöd för att komma igång och våga prova nya saker, sedan klarar de sig bra på egen hand. I grunden handlar det om att etablera metoder och arbetssätt som gör lärare mer digitalt litterata. Det är en process som tar tid och sällan går att lösa med en kortare utbildningsinsats. Titta istället på vilka beteenden som ger resultat på lång sikt. Om alla lärare på skolan till exempel använder samma modell för källkritik och informationshantering så blir genomslagskraften stor.

Kvalitetssäkring

Det är viktigt att följa upp digitala insatser som görs. Genom att kontinuerligt utvärdera det som sker i klassrummet och sätta det i relation till skolans resultat i övrigt, kan ni få en bättre bild av hur ni ska gå vidare. Men kom ihåg att det kan ta tid innan förändringsarbetet får de positiva effekter som eftersöks, särskilt om förändringen är omfattande. Ofta tar det ett läsår att hitta fungerande strukturer, och eftersom utvecklingen går så snabbt behöver nya metoder testas och följas upp kontinuerligt. Kvalitet är även kopplat till mjuka värden som motivation och engagemang hos eleverna, relationen mellan lärare och elev samt deras förmåga att arbeta entreprenöriellt med mera. Var både kritiska, analytiska, modiga och tålmodiga när ni utvärderar era insatser. Lyft goda exempel och se misslyckanden som en naturlig del av processen. Här gäller det att inte enbart lyfta de som presterar bäst, utan alla som höjer sig över sin vanliga nivå och vågar utmana sina egna gränser. Dela och lyft framgångar i sociala medier, berätta om nya projekt på gemensamma möten och ha högt i tak för misslyckanden. Ni kanske till och med ska skapa en rutin där ni regelbundet firar misslyckanden med tårta, för att avdramatisera det hela?

Förebild

Skolledaren som förebild

Som chef och ledare sätter du tonen och det finns mycket att vinna på att vara en förebild. Det handlar inte om att ha full koll på den senaste tekniken, utan mer om att vara trovärdig när frågor om digitalisering diskuteras. Se till att vara påläst kring den senaste forskningen, och vad som utmärker ett framgångsrikt digitalt arbete i klassrummet. På så sätt kan lärare som ligger i framkant känna sig trygga med att du ser deras kompetens, och du kan möta dem som kanske är tveksamma till digitaliseringsprocessen med bra argument. Ha koll på vilka för- och nackdelar som kan kopplas till olika verktyg. Var också involverad i processen när nya tjänster och verktyg ska köpas in. Lämna inte över hela ansvaret på någon annan. Vill du i handling visa på möjligheter finns det mycket du kan göra. Här följer några exempel.

Forskning och omvärldsspaning

Sociala medier är det bästa stället att hålla sig uppdaterad kring vad som händer. Skapa ett konto på Twitter och följ skolforskare och andra omvärldsspanare. Följ gärna människor med olika perspektiv för att inte fastna i en »filterbubbla«.

Kreativa och effektiva möten

Har du provat att »flippa« ett möte? Att »flippa« en lektion eller möte betyder att information och enklare förberedelser görs innan så att mötestiden eller lektionen kan användas till att fördjupa innehållet. Du kan till exempel lägga upp förslag och frågeställningar i förväg som dina medarbetare får ta ställning till via digitala verktyg som Socrative, Mentimeter eller Google formulär. Då är alla förberedda när ni väl träffas. Om ni ska ha en pedagogisk fördjupning finns det många intressanta och korta föreläsningar online som ni kan se innan mötet, för att ha mer tid till diskussioner på plats. Traditionell brainstorming med post-it-lappar kan bytas ut mot digitala plattformar som Padlet eller Answergarden. Då behöver ingen sitta och sammanställa resultatet efteråt. Och vill du ta ut svängarna ordentligt kan du låta dina medarbetare få utmaningen att använda film som ett sätt att presentera sina idéer kring ett område.

Formativ feedback

Var ett föredöme genom att låta dina medarbetare utvärdera sina medarbetarsamtal, studiedagar och liknande med stöd av digitala verktyg. Visa också att du tar till dig av utvärderingarna och använder deras feedback för att förändra och förbättra.

Visuella presentationer

Utmana dig själv genom att skippa punkter i Power-Point och bara arbeta med bilder i presentationen på nästa APT. Tipsa samtidigt om bra källor för att hitta material som är märkta creative commons.

Är allt detta utanför din komfortzon?

Bra! Då är du en förebild för dina medarbetare genom att lämna den. Nästan all utveckling sker nämligen utanför komfortzonen.

Omvärld

6

Omvärldsbevakning

Hur kan man navigera i flödet och hitta det som är relevant för den egna skolan? Det enklaste och mest tidseffektiva är att välja ut några få grupper och personer och följa dem på sociala medier.

Twitter

När man har lyssnat på en intressant föreläsning eller läst en bra artikel, leta upp och följ föreläsaren eller författaren på Twitter. Eller skapa listor med personer som twittrar om ett visst ämne. Om man vill bevaka ett speciellt område kan man söka på hashtag (#) kopplat till ämnet, för att se om det finns några nyheter. Ett tips för alla som är intresserade av digitalisering är att följa Stefan Pålsson som skriver Omvärldsbloggen för Skolverket.

Facebook

Välj noga ut vilka grupper och sidor du följer på Facebook, annars är risken att det som är intressant bara försvinner i flödet. Ofta finns det en grupp som bevakar just den fråga som du är intresserad av. Här intill är några bra exempel.

Tips på

Facebook-grupper

Digital samhällskunskap

– Hur digitaliseringen påverkar samhället, nu och i framtiden.

Swedish EdTech Industry

– Omvärldsbevakning kring vad som händer inom teknologi och utbildning

Teacherhack

– Programmering i skolan

Makerskola

– Makerspace i skolan

IKT verktyg

– Konkreta verktyg att använda i undervisningen

IIS Internetstiftelsen

– Digital kompetens

YouTube

På YouTube kan man hitta många tankeväckande föreläsningar till studiedagen. Här finns även sammanfattningar av klassiska ledarskapsböcker liksom nyare böcker. Prenumerera gärna på kanalen TEDx Talks som bjuder på många godbitar.

Var aktiv när du omvärldsbevakar, för då underlättar du för dig själv. Genom att favoritmarkera eller gilla inlägg på Twitter eller Facebook hamnar liknande inlägg längre upp i ditt flöde nästa gång. Plattformen lär sig vilken typ av inlägg du gillar. Men följ gärna personer som har olika ståndpunkter för att inte hamna i en »filterbubbla«.

Checklista

7

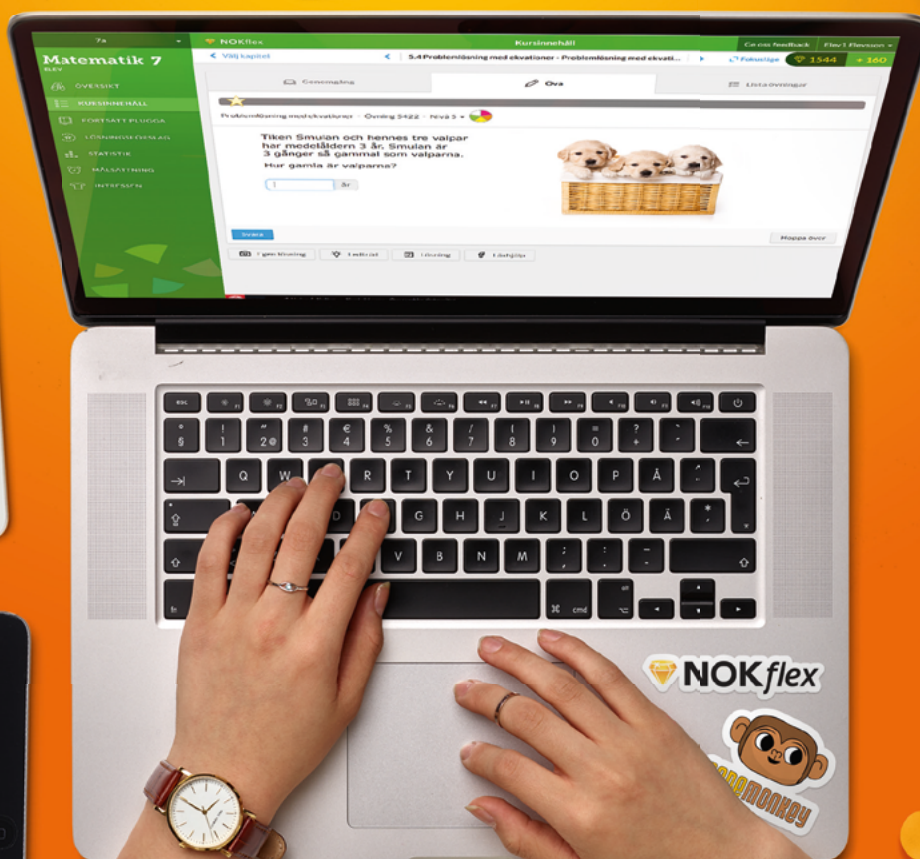
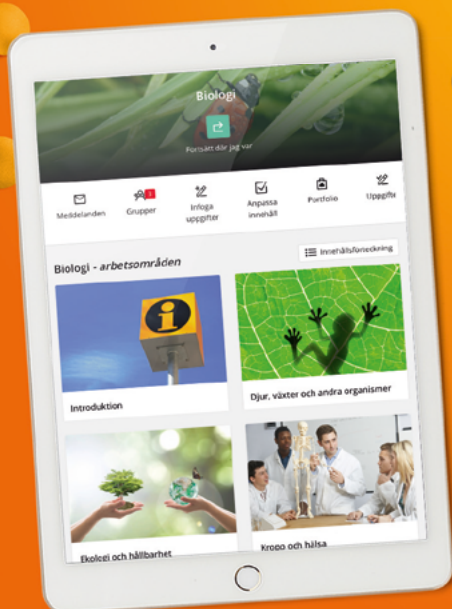
Skolledarens digitala checklista

Om du håller koll på punkterna nedan har du bockat av några av de viktigaste punkterna på din digitala checklista. **Håll koll på:**

- **Digital kompetens i läroplanen** – Förändringar som träder i kraft 1 juli 2018
- **GDPR** – Den nya Dataskyddsförordningen som ersätter PUL och träder i kraft 25 maj 2018.
- **Digitala nationella prov** – Försöksverksamhet påbörjas hösten 2018. De digitala proven ska vara fullt införda 2022.
- **EdTech** – Är en förkortning av Educational Technology och innebär digitala lösningar för att stötta lärande.
- **Digital Wellness** – Att kunna hantera stress och psykisk ohälsa kopplat till digitala arbetsmiljöer
- **MOOC** – (Massive Online Open Courses) Öppna kurser på nätet med föreläsningar inspelade på video, interaktiva uppgifter etc.
- **Learning analytics** – Att samla och analysera data för att bättra stötta eleverna lärande.
- **Språkteknologi** – utveckling av datorprogram för att förenkla och förbättra kommunikationen mellan människor och mellan människor och datorer.
- **Spelbaserat lärande** – Spel som är utformade specifikt för att ett lärande ska ske, eller att använda kommersiella dataspel som t.ex. World Of Warcraft i undervisningen.
- **Spelifiering/Gamification** – Att använda mekanismer från spel för att motivera och förändra beteenden inom områden som inte är förknippade med spel, t.ex. lärande.
- **Makerspace** – verkstadsliknande miljö som uppmuntrar till delning av kunskap, verktyg och idéer, gärna kopplade till digitalt skapande.
- **Blockchain** – En samling data som hör samman, och där varje nod automatiskt verifierar ändringar som görs på de andra noderna. Kan på sikt ta bort behovet av papperskopior av betyg och certifikat och möjliggöra för oss att lagra och verifiera en portfolio av formella och icke-formella prestationer genom livslångt lärande.
- **BETA** – En första programversion av en tjänst som oftast bara testas av en begränsad grupp användare.
- **Clickbait** – Överdriven rubrik som bara vill få människor att klicka på länken
- **Bot** – Självständiga dataprogram som till exempel utför enklare arbetsuppgifter som att svara på frågor i en chatt.
- **Darknet** – Delar av internet som de flesta inte kommer åt, eftersom de inte syns i sökmotorer och kräver lösenord för att komma åt. Används bland annat för spridning av otillåtet material.

Heldigitalt från Natur & Kultur och Digilär

Digilär är nu en del av Natur & Kultur. Tillsammans erbjuder vi digitala läromedel i alla ämnen. Vi hjälper er gärna med skräddarsydda lösningar, workshops för att komma igång och support efter era behov. Hör av er och boka gärna ett möte!

Lyckas med din digitala satsning!

NATUR &
KULTUR

D

DIGILÄR

nok.se | digilar.se